

PEST analizi perspektifinden Yalova turizminin değerlendirilmesi

Evaluation of Yalova tourism from the perspective of PEST analysis

Övgü Açıksözlü¹, Nur Neşe Şahin² ve İlbey Varol³

¹Sorumlu yazar, Yalova Üniversitesi, Armutlu Meslek Yüksekokulu, Yalova, Türkiye, Email: ovgu.aciksozlu@yalova.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2238-081X>

²Yalova Üniversitesi, Armutlu Meslek Yüksekokulu, Yalova, Türkiye, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5606-1094>

³Yalova Üniversitesi, Armutlu Meslek Yüksekokulu, Yalova, Türkiye, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0360-9631>

Makale Bilgisi	Öz
<p>Araştırma Makalesi</p> <p>Gönderilme: 29 Ekim 2024 Düzeltilme: 22 Aralık 2024 Kabul: 24 Aralık 2024</p> <p>Anahtar kelimeler: Yalova, Yalova turizmi, PEST analizi</p>	<p>Yalova'da turizm, kent ekonomisi, kentlerin gelişmesi, istihdam olanakları ve tarihi-kültürel yapıların korunması gibi birçok konuda önem göstermektedir. Bu sebeple kentler için turizmden pay olmak çok önemlidir. Bu noktada Yalova turizminin değerlendirilmesini yapmak gerekmektedir. Bu çalışmada PEST analizi ile Yalova turizminin değerlendirilmesi yapılarak eksik tarafların geliştirilmesine yönelik öneriler sunmak amaçlanmaktadır. PEST analizi Yalova'nın turizm stratejilerini belirlerken dış çevresel faktörleri dikkatle inceleyerek daha bilinçli ve etkili kararlar alınmasına yardımcı olmaktadır. Bu analiz, bölgenin politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik alanlarda güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek, fırsatları değerlendirme ve tehditlere karşı önlem alma imkânı sağlamaktadır. Çalışmada Yalova turizmine yönelik politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik unsurlar belirlenmiştir. Ancak mevcut durumunun yetersiz olduğu ve geliştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.</p>
Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 29 October 2024 Revised: 22 December 2024 Accepted: 24 December 2024</p> <p>Keywords: Yalova, Yalova tourism, PEST analysis</p>	<p>Tourism in Yalova is essential for many issues, such as the urban economy, the development of cities, employment opportunities, and the protection of historical and cultural structures. For this reason, cities need to have a share in tourism. At this point, it is necessary to evaluate Yalova tourism. This study aims to assess Yalova tourism with PEST analysis and provide suggestions for developing missing aspects. PEST analysis helps to make more informed and effective decisions by carefully examining the external environmental factors while determining Yalova's tourism strategies. This analysis identifies the strengths and weaknesses of the region in political, economic, social, and technological fields and provides the opportunity to evaluate opportunities and take measures against threats. The study identified political, economic, social, and technological factors contributing to Yalova tourism. However, it has been revealed that the current situation is insufficient and needs to be improved.</p>

1. Giriş

Yalova hem tarihi dokusu hem denizi ve doğasıyla Marmara'nın göbeğinde kalan bir konuma sahiptir. İstanbul, Kocaeli, Sakarya ve Bursa gibi bölgelerin keşiştiği noktada bulunan Yalova'nın tarihine bakıldığında M.Ö 3000'li yıllara Hititler dönemine kadar uzandığı bilinmektedir (Tunay, 1986). Yalova Osmanlı döneminde Bursa ve Kocaeli ilçelerine bağlı bir kasabadır. Cumhuriyetin ilk yılları olan 2 Haziran 1929 tarihinde Atatürk'ün isteğiyle çıkarılan bir kanun ile Yalova İstanbul'a bağlanmıştır. Böylece 1930 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Kurtuluş öncüsü" ve "Benim Kentim" olarak bahsettiği Yalova, İstanbul'un ilçeleri arasına katılmıştır. 1995 yılında ise İstanbul'dan ayrılarak il yapılmıştır (Özen & Özer, 2019). Yalova il olarak Türkiye yüzölçümünün %0,10'luk bölümünü oluşturmaktadır. Yalova ilinin sahip olduğu toplam altı tane ilçesi bulunmaktadır. Bu ilçeler Merkez, Altınova, Armutlu, Çınarcık, Çiftlikköy ve Termal'dir (Bostan, 2021).

* Bu çalışma insan ve hayvanlar üzerine yapılan bir araştırma olmaması nedeniyle Etik Kurul Onayı gerekmemektedir. Bu çalışmada tüm sorumluluk yazarlara aittir.

Kaynak göster: Açıksözlü, Ö., Şahin, N. N. & Varol, İ. (2024). PEST analizi perspektifinden Yalova turizminin değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 10 (4), 218-235. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1575579>

Yalova turizm hareketliliği açısından avantajlı bir konuma sahiptir. Turizm hem ekonomik hem de kültürel açıdan büyük önem taşımaktadır. Turizm, kentler için önemli bir gelir kaynağı sunmakta ve turistlerin harcamalarının yanı sıra kentlere yeni iş imkanları da sunarak istihdamı artırmaktadır. Aynı zamanda turizm faaliyeti içerisindeki tüm akış, turistlerin harcamaları yerel işletmelerin büyüme ve gelişmesini de desteklemektedir. Böylece turizm faaliyetleri ile yerel halkın yaşam standartları yükselmektedir. Turizmin ekonomik katkısının yanı sıra kültürel katkısı da bulunmaktadır. Turizm farklı kültürlerin bir araya gelmesiyle kültürel etkileşim ve kültürel anlayışı geliştirmektedir. Turistler turizm faaliyeti içerisinde ziyaretlerini sürdürürken ziyaret edilen yerin tarihi ve kültürel zenginlikleri ile temas ederek karşılıklı bir etkileşim başlatır, çıktıkları kendi kültürlerine taşırlar. Turizmin bu kültürel tarafı hem kültürel hareketliliğin devamını sağlamak hem de bölgenin kültürel ve tarihi mirasını korumak noktasında oldukça yüksek bir etki oluşturmaktadır. Turistlerin bölgeye tarihi ve kültürel anlamda teması, sürdürülebilirlik fikirlerini de tetiklemekte ve bu anlamda teşvik edici hamlelere yol açmaktadır. Tüm bu etkiler turizm sektörünü dünya genelinde ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan önemli ve etkin bir sektör konumuna taşımaktadır (Civelek, 2014).

Turizm benzer biçimde Yalova'nın altyapısının gelişmesine katkıda bulunarak, tarihi ve kültürel zenginliklerini desteklemekte, yeni işletmeler ile bölge kalkınmasına destek olmakta, kültürün gelecek nesillere aktarımını sağlamaktadır. Buradan yola çıkarak Yalova özelinde Yalova turizmine dair bakışı derinleştirebilmek adına bir PEST analizi yapılması planlanmıştır. PEST analizi; bir bölgenin veya işletmenin dış çevresini dört ana faktör üzerinden değerlendirmektedir. Bu faktörler; politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik faktörler olarak ele alınabilmektedir. Bu araştırmada politik faktörler ile Yalova'daki turizm politikaları, yerel yönetimlerin turizmi teşvik etmek için aldığı kararlar ve düzenlemeler ele alınmaktadır. Ekonomik faktörler ile Yalova'nın ekonomik durumu ve turizm sektörünü etkileyen döviz kurları, enflasyon oranları ve ekonomik büyüme gibi unsurlar incelenmektedir. Sosyal Faktörler ile Yalova'nın demografik yapısını, kültürel değerlerini, sosyal eğilimlerini ve turistlerin bölgeye olan ilgisini ve memnuniyetini etkileyen unsurlar açıklanmaktadır. Son olarak teknolojik faktörler ile de Yalova'nın teknolojik gelişmeler ışığında avantajlı oluşu uygulamalar, teknolojik alt yapı ve turist çekme konusunda önemli olan dijital imkanlar üzerinde durulmaktadır. PEST analizi, Yalova'nın turizm stratejilerini belirleyen dış çevresel faktörleri dikkatle inceleyerek daha bilinçli ve etkili kararlar alınmasına yardımcı olmaktadır. Bu analiz, bölgenin politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik alanlarda güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek, fırsatları değerlendirme ve tehditlere karşı önlem alma imkânı sağlamaktadır. Buradan hareketle çalışmanın amacı Yalova turizminin PEST analizi ile değerlendirmesi yapılarak eksik tarafların geliştirilmesine yönelik öneriler sunmak olarak belirlenmiştir.

2. Yalova ve turizm

Yalova'da farklı turizm çeşitlerini bir arada görmek mümkündür. Bunlardan bir tanesi deniz turizmidir. Yalova'nın üç tarafı denizlerle çevrilidir. Bu sebeple burada deniz turizminin önemli bir yeri bulunmaktadır. Türkiye'de ilk defa turizm olgusunun yaşandığı ve ilk defa sahillerinin turizme açıldığı kent Yalova olarak bilinmektedir. 112 km uzunluğunda ve dar bir sahil şeridi bulunan Yalova'nın doğal koyları, doğal plaj özelliği göstermektedir. Çınarcık ve Armutlu ilçesi sahip olduğu sahiller, plajlar, kamp, karavan alanları ve piknik yerleriyle, konaklama, yeme-içme ve eğlence mekânlarıyla Yalova'nın önemli tatil merkezlerinden biridir (Bostan, 2021). Çiftlikköy ve Altınova ilçeleri yer yer alçak kıyı özelliği göstermektedir. Bu kıyılarda ikinci konutların bulunması ve bu ilçelerin sanayi faaliyetleri için planlanmış kıyılar olması sebebiyle sahillerde kirlilik oluşmakta ve bu sebeple pek tercih edilmemektedir. Yalova'nın merkezinde Setur Yalova Marina'sı bulunmaktadır. Yat turizmi açısından önemli olan bu marina 2010 tarihinde işletmeye açılmıştır. 30 metre boya sahip olan bu marina 240 deniz kapasitesi ve 80 kara kapasitesi bulunmaktadır (Setur Marinas, 2024). Turizm açısından bir diğer unsur Setur Yalova Marina'sı'nın Yalova'da mavi bayrak ödülüne sahip iki yerden biri olmasıdır. Diğer mavi bayraklı yer ise Altınova ilçesi Kaytazdere Belediyesi Saralkent Halk Plajı'dır (Mavi Bayrak, 2024).

Öne çıkan diğer turizm türü de sağlık turizmi kapsamında yer alan termal (kaplıca) turizmdir. Yalova termal turizm açısından oldukça önemli yere sahiptir. Tarihsel süreç içerisinde farklı kültürlerin de etkisi altında kalan bu kaplıcalar M.Ö. 2000 yıllarında büyük bir depremin olmasıyla ortaya çıktığı bilinmektedir. VI. yüzyıldan itibaren bu kaplıcalar PYTHIA THERMA Pythia'daki kudret ve kuvvet hamamları olarak gösterilmiştir. Çünkü toprak yarıklarının arasından buhar ve sıcak su çıkması buranın yeraltı tanrısına ait olduğu düşüncesini yaratmıştır. Kaplıca hamamları Kral Constantinus tarafından yaptırılmıştır. Osmanlı döneminde Sultan Abdülhamit zamanında yeniden önemli hale gelen kaplıcalara Mustafa Kemal Atatürk döneminde büyük önem verilmiştir. Atatürk, Termal'e sık sık dinlenmek amacıyla gelmiş ve burada uzun zaman geçirmiştir (Yalova İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2024). Dolayısıyla Türkiye'de termal turizmin Cumhuriyet döneminde Atatürk'ün isteği üzerine desteklendiği söylenebilmektedir.

Tarihsel bağlamda Türkiye'nin ilk modern kaplıca tesisleri de Yalova'da yapılmıştır (Sağlık Turizmi Koordinasyon Kurulu, 2014). Bu kaplıca tesisleri Yalova'nın Termal ilçesinde yer almaktadır. 06.09.1982 tarihinde yürürlüğe giren "Yalova Termal Turizm Merkezi" ile bölgenin kaplıca kür merkezi olması amaçlanmıştır (Bostan, 2021). Termal kaplıcalarının bulunduğu yerde Atatürk Köşkü ve Atatürk Sineması da yer almaktadır. Bunun yanı sıra Yalova'nın Armutlu ilçesinde de termal kaplıcalar bulunmaktadır. Bu kaplıca çevresi ağaçlarla kaplı bir vadide, dere yatağı uzanınca sıralanmış çok sayıda kaynaktan meydana gelmektedir. Atatürk'ün Armutlu'ya yaptığı seyahat esnasında buradaki şifalı sular ile ilgili değerlendirmeler yaptığı bilinmektedir. Bu değerlendirmeler sonucu İsmet İnönü'ye Armutlu kaplıcalarının devlet için önemli bir keşif olabileceğini belirttiği ve kendisini de buraya davet ettiği bir telgraf çekmiştir (Göney, 2009, Açıksözlü, Şahin & Varol, 2022). Armutlu'daki kaplıca suyunun kalitesi böylece ortaya konulmuştur. Kaplıcadaki suyun sıcaklığı 57-73°C, pH değerleri 6,2 – 6,5, akış hızı ise 10 lt/sn dir. Kaynaklarda mineral miktarı ise 2100–2421 mg. arasındadır. Hem Armutlu hem Termal kaplıcaları Türkiye'nin 1. derece önemli ve öncelikli kaplıcaları arasında yer almaktadır (Armutlu Kaplıcaları, 2024).

Avrupa Birliği İstatistik Kurumunun (Eurostat) raporuna göre, 65 yaş ve üstü kişiler, diğer yaş gruplarına göre hem daha fazla seyahat etmekte hem de daha fazla harcama yapmaktadır (Tufan vd., 2017). 65 yaş üstü kişiler sağlık turizmine ve bu kapsamda yer alan üçüncü yaş turizmine ilişkin harcamaları turizm için önemli boyutta olmaktadır. Türkiye'yi her yıl ziyaret eden yabancı turistlerin toplamının %6'sını üçüncü yaş turistleri oluşturmaktadır. Yalova özellikle sahip olduğu termal kaynaklar sayesinde üçüncü yaş turizm için avantajlı durumdadır (Arıcı, 2019).

Yalova'nın orman turizmi açısından da potansiyeli bulunmaktadır. Bu bağlamda değerlendirilebilmek üzere Yalova il sınırları içerisinde orman turizmi potansiyeline sahip bir tane kent ormanı ile beraber 22 tane mesire yerinin bulunduğu görülmektedir. Yalova kent ormanı Çınarcık ilçesi Teşvikiye beldesi güneyinde Erikli yaylasında yer almaktadır. 8 hektar bir alana sahip olan bu orman 02.04.2007 tarihinde tescil edilmiştir (T.C. Yalova Orman İşletme Müdürlüğü, 2022). Yalova özelinde turistik çeşitlilik ve sahip olunan kaynaklar incelendiğinde Yeşil-Mavi Yol Projesinin de Yalova kırsal turizmin gelişimi açısından önemli olduğu görülmektedir. Yeşil-Mavi yol rotası aşağıda tariflenmektedir (T.C. Yalova İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017):

Yalova'nın Termal ilçesi Üvezpınar mahallesinden 8 km uzaklıkta Sudüşen Şelalesi bulunmaktadır. Sudüşen Şelalesi yolu üzerinde Yalova içme suyunun karşılandığı Gökçedere Baraj gölü görülebilmektedir. Yolun devamında ise çeşitli flora ve fauna türlerini keşfetme, trekking ve foto safari imkânı bulunmaktadır. Ayrıca güzergahta piknik ve kamp alanları da yer almaktadır. Yolun devamında Büyük Dipsiz Göl ve Küçük Dipsiz Göl, Karlık Yaylası, Erikli ve Delmece Yaylaları bulunmaktadır. Armutlu-Çınarcık Organik Tarım ve Hayvancılık Havzasında konumlanan Hayriye, Selimiye ve Mecidiye köylerinde eko-turizm kapsamında yetiştirilen organik ürünler deneyimlenebilmektedir. Böylece Yeşil-Mavi yol projesi ile Yalova'da alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu anlayışla Yalova'da geniş bir turizm havzası oluşturulmuştur. Erikli yaylasında özel bir teşebbüs olan "Çamur evler" konseptli konaklama yeri alternatif turizm kapsamında yer almaktadır. Mobil şebekelerin çekmediği bu yaylada çamur evler özellikle İstanbul'dan turist çekmektedir (Bostan, 2021).

Yalova'nın turizm potansiyeline yakından bakıldığında eko-turizm açısından da uygunluğu görülmektedir. Köylerde eko-turizm kapsamında organik ürünler temin edilmesinin yanı sıra 2021 yılında Termal ilçesine bağlı Termal Yatakkaya Şelalesi de Ekoturizm Alanı olarak açılmıştır. Bu rota aynı zamanda Yalova'nın ilk ekoturizm rotası olarak da adlandırılmaktadır. Rota Termal ilçesinin Gökçedere mesire yerinden başlayarak Yatakkaya Şelalesinde son bulmaktadır. 6.142 metre olan bu rota tarihi su kanalı sebebiyle Ferhat'ın yolu olarak da bilinmektedir (Milliyet, 2021).

Yalova'da Altınova ilçesinde yer alan Hersek Lagünü'nde ise kuş gözlem turizmi yapılabilmektedir. Dolayısıyla bir diğer turistik çekicilik unsuru olarak değerlendirilebilen kuş gözlemciliği açısından da Yalova değerlendirilebilir bir yer olarak düşünülmektedir. Marmara Denizi'nden ince bir kıyı şeridiyle ayrılan Hersek Lagünü ilkbahar ve sonbahar döneminde Avrupa ve Afrika kıtaları arasındaki yüz binlerce kuşun geçiş yaptığı göç yolu üzerinde bulunmaktadır. Çok değerli bir sulak alan ekosistemi olan Lagün'de özellikle denizle göl arasındaki kıyı şeridinde koloni halinde üreyen önemli kuş türleri bulunmaktadır. Lagün, başta su kuşları olmak üzere pek çok kuş türünün barınma, beslenme ve üreme alanı olarak büyük önem taşımaktadır. Lagün kış mevsiminde de çok sayıda Flamingo'ya ev sahipliği yapmaktadır. Flamingolar için Lagün, Marmara bölgesinde önemli bir konaklama yeri olarak görülmektedir (Hersek Lagünü, 2024).

Özetle, Yalova'daki turizm türleri içinde en önemli turizm türleri kıyı/deniz turizmi ve termal turizm olmaktadır. Ancak bunun yanı sıra Merkez ilçe ve Termal ilçesinde "kültür/tarih turizmi", Hersek Lagünü ve çevresinde "kuş gözlem turizmi" ve Yeşil-Mavi yol rotasında "doğa turizmi" potansiyellerin bulunduğu da görülmektedir

(T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2023). Buradan yola çıkarak Yalova'da alternatif turizm çeşitleri açısından zengin bir varlığın bulunduğu bahsedilebilmektedir. Yalova, turizm çeşitliliğine rağmen gölgede kalmış bir destinasyon olarak ele alınabilmekte ve hem akademik hem de uygulama bakımından hala oldukça bakir olarak değerlendirilmektedir. Hazırlanan bu çalışma Yalova turizmüne daha derinlikli bir bakış sağlamak, Yalova'nın turistik potansiyeline ve geliştirilebilecek unsurlarına akademik bir altyapı sağlamak üzere tasarlanmıştır.

3. Yöntem

Bu çalışma insan ve hayvanlar üzerine yapılan bir araştırma olmaması nedeniyle Etik Kurul Onayı gerekmemektedir.

3.1. PEST analizi

PEST analizi Politik (Political), Ekonomik (Economical), Sosyolojik (Sociological) ve Teknolojik (Technological) faktörlerin incelenmesini ifade etmektedir. Bu analiz yöntemi analiz edilen organizasyon, yapı ya da yer ile ilgili önemli hususların belirlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır. PEST analizi sahip olunan olumlu ve olumsuz tarafların, mevcut durumun ve bölgenin turistik geleceğinin belirlenmesinde kullanılan bir araç olarak değerlendirilmektedir. PEST analizi ile fırsatlar avantaja çevrilebilir, tehditler ise en aza indirilerek olası problemlere yönelik önlemler alınabilir (Kutlucan & Seferoğlu, 2024).

Turizm talebi dış çevre faktörlerine karşı oldukça duyarlı bir yapıya sahiptir. Dış çevre faktörlerinde ortaya çıkan değişimler turizm talebini kolayca etkileyebilmektedir. Bu sebeple politik, ekonomik, sosyolojik, teknolojik faktörleri ve turizm arz ve talebinin bu faktörlerden ne kadar etkilenebileceğini ortaya koymak, bu kapsamda kısa ve uzun vadeli planlar hazırlamak amacıyla PEST analizi kullanılmaktadır (Gregoric, 2014). Söz konusu dinamiklerin PEST analizi gibi çok yönlü yöntemlerle hem tek tek hem de hepsi birlikte ele alınması durumunda doğru bir karar sürecinin yönetilmesi mümkün olabilmektedir (Altuntuğ, 2007). PEST analizi sayesinde analize konu olan işletmenin, ürünün/hizmetin ya da sektörün kendi kontrolünde olmayan dış çevre faktörlerinden ne kadar etkileneceği belirlenmektedir. Dış çevre faktörleri doğru bir şekilde analiz edilmesi durumunda stratejik planlama aşamasında önemli katkılar sağlayacaktır (Kutlucan & Seferoğlu, 2024). Bu sebeple öncelikle PEST analizinde yer alan faktörleri incelemek gerekmektedir.

Birçok alanda kullanılan PEST Analizi, turizm destinasyonları için de kullanılmaktadır. Şen & Erdağ (2021), havayolu taşımacılığı gelişim evrelerinin içinde bulunduğu durumu değerlendirmek amacıyla PEST Analizi kullanmıştır. Ünivar, Kaya & Sezgin (2017), Konya bisiklet turizmüne yönelik durum değerlendirmesi için PEST analizine başvurmuştur. Briliss (2015)'in ise, Sakız Adası'nın turizmüne yönelik mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla yaptığı iki analiz türünden biri PEST analizidir. Böylece Sakız Adası'nın turizm açısından pazarlanmasına yönelik değerlendirmelerde bulunmuştur. Ünivar (2015)'in, Konya'da turizm girişimciliği kapsamında stratejik bir yol haritası oluşturmak amacıyla ortaya koyduğu üç analizden biri PEST analizi olmaktadır. Hussain vd. (2012) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sağlık turizmi kapsamında PEST analizine başvurmuştur. Deren (2006) ise, kültürel miras bilgilerinin sanal ortama taşınmasına yönelik sistemlerin kurulması esnasında projeye etkisi olabilecek faktörleri PEST analizi ile incelemiştir.

Yalova coğrafi konumu sebebiyle turizm hareketliliği açısından oldukça önemli bir avantaja sahiptir. Bu sebeple Yalova turizm potansiyelin değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik yapılacak planlar, Yalova'nın turizmden alacağı payı artırarak bölgenin ekonomisine destek olacaktır. Bu sebeple çalışmada Yalova turizminin değerlendirilmesine yönelik PEST analizi yapılmaktadır. Hazırlanan çalışma Yalova turizmini politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik açıdan ele alarak eksik taraflar üzerine önerilerde bulunmayı hedeflemektedir.

3.2. Yalova turizminin PEST analizi ile değerlendirilmesi

Yalova ekonomisinin büyük bir kısmını tarım ve turizm sektöründen elde etmektedir (Yalova ve İlçeleri Kültür Web Tanıtım Sitesi, 2024). Yalova, coğrafi konumu, doğal güzellikleri, denizi ve termali ile turizm potansiyeli yüksek bir kent olarak değerlendirilebilmektedir. Turizmin sektörünün şehirler üzerinde hem sosyal hem ekonomik açıdan önemli bir yeri vardır. Bu doğrultuda Yalova turizmüne dair geliştirici kaynakların belirlenebilmesi, eksiklerin tespiti ve öneriler geliştirilebilmesi noktasında PEST analizi ile bir değerlendirme yapılmıştır. PEST analizi yapılırken Türkiye ve Yalova'nın resmi kurumlarının istatistik verileri ve alan yazında yer alan bilimsel çalışmalar incelenmiştir.

3.2.1. Politik faktörler

Politik faktörlerin etkisi özellikle küreselleşmeyle birlikte artmaya başlamıştır. Demokrasi, insan hak ve özgürlükleri, düşünce ve inançları, insanların istedikleri gibi yaşama imkânı ve eğitim hakkı dünya çapında tüm ülkeleri ve kurumları etkileyecek bir güce sahiptir (Altuntuğ, 2007). Hassas bir yapıya sahip olan turizm sektörü de bu faktörlerden etkilenmektedir. Bunun yanı sıra ülke içindeki politik faktörler ülke genelindeki tüm destinasyonları etkilemektedir. Turizmin gelişmesi ve istikrarlı olarak devam edebilmesi ülkelerin siyasi ve ekonomik politikalarının stabil devam etmesi ile doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla bir ülkedeki istikrarlı siyasi ve ekonomik düzen o ülkenin turizminin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Tellioglu & Tekin, 2017; Kesimli, 2011). Örnek olarak 24 Kasım 2015 tarihinde Türkiye kuvvetleri tarafından Rus uçağının düşürülmesi verilebilir. Söz konusu uçağın düşürülmesi iki pilottan birinin ölümü ile sonuçlanmıştır. Bunun üzerine Rusya ve Türkiye'nin siyasi ilişkileri bozulmuş ve Rusya başta turizme yönelik olmak üzere Türkiye'ye çeşitli yaptırımlar uygulamıştır. Türkiye'ye en çok turist gönderen ülkelerden biri olan Rusya'nın turizme yönelik yatırım uygulaması Türkiye turizminin ciddi yara almasına sebep olmuştur. 2015 yılında Türkiye'ye gelen Rus turist sayısı 3.649.003 iken, 2016 yılında bu sayı 866.256'ya gerilemiştir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2015). Buna ek olarak 2016 yılında Türkiye'de yaşanan terör olayları Avrupalı turist sayısının da azalmasına sebep olmuştur. Turizm hareketliliğine katılmak isteyen turistler kendi ülkelerinin ve seyahat edecekleri ülkelerin politik durumu ile ilgilenmektedir. Turistlerin uluslararası seyahat etmek istemeleri durumunda, kendi ülkelerinin uyguladığı döviz kısıtlamaları, gümrük uygulamaları ve bürokratik engeller gibi politikalar seyahat etmeye engel olmamalı ve gitmek istedikleri ülke ile kendi ülkeleri arasında politik sorunlar bulunmamalıdır. Yalova turizmi için politik faktörler değerlendirildiğinde ise ülke turizmini olumsuz etkileyecek ülkeler arası tüm siyasi sorunlar diğer şehirleri etkilediği gibi Yalova'yı da etkileyebileceği söylenebilmektedir.

Havayolu ulaşımı, ya da hava yolu rotaları ile ilgili anlaşmalar, vize uygulamaları ve gümrük vergilerinin belirlenmesi politik faktörler arasında yer almaktadır. 2022 yılında Rusya'nın Ukrayna'ya savaş açması sebebiyle Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Hollanda, İsveç ve İtalya gibi ülkelerinde aralarında bulunduğu Avrupa ülkeleri hava sahalarını Rus uçaklarına kapatma kararı almıştır (Öğütçen, 2022). Bunun üzerine Rusya'da toplam 36 ülkenin hava yolları şirketlerine yönelik sınırlama getirilmiştir. Rusya'nın hava sahasını kullanamayan büyük Avrupa şirketlerinin Çin'e uçuşları büyük ölçüde iptal edilmek zorunda kalmıştır. Bu durum Avrupa'nın bir krize sürüklenmesine sebep olmuştur. Asya'ya uçuşlarında dolambaçlı yollar kullanarak daha uzun uçuş süreleri ile ulaşmak zorunda kalan Avrupa daha yüksek yakıt maliyetleri ile karşılaşarak kazançlı olmayan uçuşlar yapmak zorunda kalmıştır (Mercan, 2024). Bu gibi ülkeler arasında yaşanan politik durumlar turizmi etkileyerek turist hareketliliğini sınırlamaktadır. Bunlara ek olarak uluslararası turizm yatırımlarını ülkeye çekmek amacıyla uygulamaya koydukları teşvikler ya da yasal kolaylıklarda turizm talebini etkileyen politik faktörler arasında yer almaktadır. Hükümetler uluslararası turizm yatırımlara yönelik yasal kolaylıkları ve uygulanacak teşvikleri belirleyerek uluslararası turizm yatırımlarını ülkeye çekmeye çalışmaktadır. Bu durum uluslararası turizme yönelik arz ve talebin ülkeye gelmesinde belirleyici rol oynamaktadır (Gokovali vd., 2007). Türkiye'de de planlı döneme geçildiğinden beri ekonomik gelişmeyi hızlandırmak için teşvikler yoluyla çok sayıda faaliyet alanlarının desteklendiği görülmektedir (Gülmez & Yalman, 2010).

Turizme yönelik teşvikler incelendiğinde Türkiye genelinde turizm sektörüne sağlanan teşvikler, Yalova turizmüne yönelik talebi de artırabilir. Bu teşvikler arasında yatırım teşvikleri, istihdam teşvikleri ve turizm belgeleri yer almaktadır. Bu bağlamda ele alındığında "2024 Yalova bölgesel teşvik kapsamında yatırım teşvik belgesi alacak sektörler için yatırım kriterleri" değerlendirilebilir. Ülkede uygulanan vergi politikaları ve teşvikler de turizm talebini etkileyen ekonomik faktörler arasında yer almaktadır. "2024 yılı içerisinde yapılması planlanan 3, 4 yıldızlı veya 5 yıldızlı oteller, butik oteller, termal oteller, özel konaklama tesisleri, dağ evleri ve yayla evlerine 1, 2. bölgelerde asgari 3 milyon TL, 3, 4, 5 ve 6. bölgede asgari 1 Milyon 500 Bin TL öngörülen yatırım maliyetleri olması durumunda aşağıdaki desteklerden yararlanırlar, 1 Yıldızlı veya 2 yıldızlı oteller sadece 6. Bölgede yatırım yapmaları durumunda yatırım teşvik belgesi desteklerinden yararlanır." Yalova ikinci bölge teşviklerinden yararlanmaktadır (Turizm Teşvikleri, 2024). Söz konusu kriterlere göre, konaklama tesisi yatırımları gibi turizm sektörüne ilişkin yatırımlar için çeşitli KDV istisnaları, vergi indirimleri ve faiz destekleri sağlanmaktadır. Aynı zamanda turizm sektöründe istihdamı artırmak amacıyla, işverenlere yönelik SGK prim desteği ve gelir vergisi, stopaj teşviki gibi çeşitli istihdam teşvikleri sunulmaktadır (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2023). Ayrıca KOSGEB'de turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelere geri ödemeli ve geri ödemesiz destekler sağlamaktadır. Bu teşvikler, Yalova'da turizm sektörünün gelişmesine ve istihdamın artmasına katkı sağlamaktadır (KOSGEB, 2024).

Yalova, Avrupa Birliği'nin aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturduğu Kırsal Kalkınma Programı (IPARD) kapsamına dahil edilmiştir. Bu bağlamda Yalova'da Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Destek Ofisi kurulmuştur. TKDK projeleri kapsamında yatırımcılara 3.000.000 EURO'ya kadar %50 ile %75 oranları arasında hibe desteği ve vergi muafiyeti sunmaktadır. Bu teşvikler Yalova'da kırsal turizmin gelişmesine katkı sağlayacaktır (TKDK, 2024).

Bir diğer etmen olarak Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA)'nın da Yalova turizminin desteklenmesinde önemli bir role sahip olduğu söylenebilmektedir. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA)'nın kapsadığı bölge içerisinde Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu ve Yalova yer almaktadır. MARKA bu bölgede turizmin gelişimi ve çeşitlenmesi, bölgeye gelen yerli ve yabancı turist sayısının artması, turizm adına yeni fırsatların oluşturulması ve turizm istihdamının artması amacıyla faaliyetler yürütmektedir (MARKA, 2024).

Turizmde tanıtım da turistik talebin artmasında büyük rol oynamaktadır. Yalova'nın turizm potansiyelinin yeterince tanıtılmadığı belirtilmektedir (Çevre Gazetesi, 2024). Yalova Valiliği ve Yalova Turizm Birliği (YATUB) gibi kurumlar, fuarlarda ve diğer platformlarda ilin tanıtımını yaparak turizm talebini artırmayı hedeflemektedir. Yalova Valiliği tarafından Yalova turizminde tanıtım ve markalaşma çalışmaları başlatılmıştır (T.C Yalova Valiliği, 2024a). Türkiye Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) Türkiye turizmine yönelik tanıtım faaliyetleri düzenlemektedir. Bu faaliyetler arasında Yalova'da bulunmaktadır. Yalova GoTürkiye adı ile Yalova'nın tatları, gezilecek yerleri, el sanatları ve kaplıcaları gibi turistik ürünlerine web sayfasında yer vermektedir (Yalova GoTürkiye, 2024). Ancak bunun dışında yerel yönetimlerin de tanıtımlar yapması turizm hareketliliği için önemli olmaktadır. Yalova'daki yerel yönetimlerin turizmi destekleyici politikaları ve altyapı yatırımları da turizm talebini olumlu yönde etkilemektedir. Örneğin, Yalova Valiliği tarafından geliştirilen "Yeşil-Mavi Turizm Seyir Yolu" projesi gibi sürdürülebilir turizmi destekleyen projeler, Yalova'nın turizm potansiyelini artırmayı amaçlamaktadır. 2006 yılında "Köylerin Altyapısının Desteklenmesi (KÖYDES)" kapsamında gerçekleştirilmiştir. Projede hedef turizmin orada yaşayan yerel halkın geçimine katkı sağlayacak şekilde geliştirilmesi ve aynı zamanda doğal çevrenin korunması, bu konuda yerel halkın farkındalığının sağlanması amaçlanmaktadır. Seyir yolu Altınova ilçesi Hersek köyünden başlayarak Armutlu ilçesinde son bulmaktadır. Toplam uzunluğu 189 km'yi bulan seyir yolunda çeşitli tarihi, turistik ve doğal güzelliklerin görülebilmesinin yanı sıra fotosafari, trekking, motokros, yamaç paraşütü gibi doğa turizmine ilişkin faaliyetlere de imkân sunulmaktadır (T.C. Yalova İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017). Yalova-Yeşil Mavi Turizm Seyir Yolu Haritası Harita 1'de gösterilmektedir.

Harita 1. Yalova-yeşil mavi turizm seyir yolu haritası

Kaynak: T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, (2012). Yalova Doğa Turizmi Master Planı <https://docplayer.biz.tr/5827303-Yalova-doga-turizmi-master-plani.html>

3.2.2. Ekonomik faktörler

Turizm sektörü ekonomik gelişmelere karşı oldukça duyarlı bir yapıya sahiptir. Ekonomik iyileşmeler turizmin canlanmasında önemli rol oynamaktadır. Olumsuz ekonomik koşullar maliyetlerin yükselmesi ve turistik mal/hizmet fiyatlarının artışı ile sonuçlanmaktadır. Bu durum turizm talebini düşürerek turist hareketliliğinin azalmasına neden olmaktadır. İşletmelerin faaliyetlerine verimli bir şekilde devam edebilmesi için devamlı değişiklik gösteren

glokal ve global ekonomik koşulları ve ekonomik gelişmeleri iyi takip etmeleri zorunlu olmaktadır. İşletmelerin devamlı takip etmesi gereken makro ekonomik değişkenlerin başında ülkedeki milli gelir miktarı ve milli gelirin sosyal sınıflara göre dağılımı gelmektedir (Tellioglu & Tekin, 2017). Uluslararası Para Fonu (IMF)'nin Nisan 2024 raporuna göre 2023'te Türkiye'de kişi başına düşen Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) 12 bin 849 Amerikan dolarıdır. Bu gelir ile Türkiye dünyada 72. sırada yer almaktadır (Euro News, 2024). Turizm ve turizmin gelişimine etki edecek diğer önemli ekonomik göstere ise kamu ve özel sektör yatırımlarının analizidir. Bu yatırımların başında konaklama işletmeleri gelmektedir. Yalova turizmi açısından ele alındığında Tablo 1'de 2019-2023 yılı arasındaki tesis istatistikleri yer almaktadır. Tesis sayısı 2021 yılına kadar devamlı artış göstermiştir.

Tablo 1. Bakanlık belgeli tesis istatistikleri (2019-2023)

Yıl	Tesis sayısı	Oda sayısı	Kapasite
2019	115	4684	11634
2020	116	4551	10587
2021	123	4680	10765
2022	23	1353	3007
2023	25	1420	3168

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı üzerinde temin edilmiş ve derlenmiştir.

31609 sayılı Basit Konaklama Tesisleri ile Plaj İşletmelerinin Belgelendirilmesine İlişkin Yönetmelik ile belediye belgeli tesislerinde bakanlık bünyesine geçmesi istatistik dağılımında değişikliğe sebep olmuştur. Bu sebeple Tablo 2'de son sınıflandırmaya yönelik istatistikler yer almaktadır. Bu istatistikler Ekim 2024 tarihine yöneliktir. Yalova'da işletme belgeli, yatırım belgeli ve basit konaklama işletme belgeli tüm işletmelerin toplam sayısı 504, yatak sayısı 483,842'dir. Yalova ilinde bulunan çevreye duyarlı konaklama tesisi sayısı ise 1 tanedir.

Tablo 2. Bakanlık belgeli tesis istatistikleri (2024)

Şehir	İşletme belgeli			Yatırım belgeli			Basit konaklama işletme belgeli		
	Tesis sa-yısı	Oda sa-yısı	Yatak sa-yısı	Tesis sa-yısı	Oda sa-yısı	Yatak sa-yısı	Tesis sa-yısı	Oda sa-yısı	Yatak sa-yısı
Yalova	23	1,295	2,692	5	218	476	134	2,575	5,150
Çevreye duyarlı konakla tesisi istatistikleri							1	48	96

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinden derlenmiştir.

Yalova'da Seyahat acentesi sayısı ise toplam 70 tanedir. Bunların 67 tanesi A grubu 3 tanesi C grubu seyahat acentesi olurken B grubu seyahat acentesi bulunmamaktadır (T.C. Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2024). Yalova'da turizm amaçlı gezi turları düzenlenmesini sağlamak ve Yalova'nın turizm potansiyelini artırmak için Bursa, Kocaeli ve İstanbul illerinde faaliyet gösteren, yurtiçinde ve yurtdışında tur organize eden turizm acentelerine Yalova Ticaret ve Sanayi Odası ile Yalova İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından "İnfo Gezisi" düzenlenmiştir (Yalova Gazetesi, 2023). Yalova'da faaliyet gösteren seyahat acentelerinin dışında yakın illerde yer alan acenteler de Yalova turizminin gelişimini etkilemektedir.

Ekonomik göstergeler içerisinde işgücü maliyetleri, ülkenin uyguladığı para politikaları ile ortaya çıkan fiyat istikrarı, ülke ekonomisinde ve işletmenin takip ettiği pazarlardaki döviz kur analizi de yer almaktadır. Döviz kurları o ülkeye gelen turistlerin alım gücü ile doğru orantılı olması sebebiyle turist sayılarında artış ve azalış da etkili olmaktadır. Örneğin Türkiye'de 2017 yılının ilk çeyreğinde dolar kurundaki artış Rus turistlerin satın alma gücünü artırarak Türkiye'ye yönelik turizm talebini olumlu olarak etkilemiştir (Tellioglu & Tekin, 2017). 2024 yılında dolar kurunun hala yüksek olması turistlerin Türkiye'ye yönelik talebini artırmaktadır. Türkiye'de uzun yıllardır deniz, kum ve güneş üçlüsüne yönelik yüksek talep gösteren Rus turistler son yıllarda tercihlerini termal turizmden yana da kullanmaktadır. Özellikle Yalova'nın kaplıcalarıyla ünlü Termal ilçesi 2024 yılında Rus turistler sayısında rekor artış beklenmektedir (İnbusiness, 2024).

Yalova dünyanın her tarafından turist çekmek için faaliyetler yürütmektedir (Yalovamız, 2024a). Genel olarak, yüksek dolar kuru yabancı turistler için Türkiye'yi daha ekonomik bir destinasyon haline getirirken, yerli turistler ve turizm işletmeleri için bazı zorluklar oluşturmaktadır. İşletmelerin dolar kuru ile birlikte maliyetlerinin artması, yüksek fiyatlara sebep olmuştur. Yabancı turistler için bile zaman zaman yüksek olan bu fiyatlar yerli turistleri oldukça kötü etkilemektedir. 2023 yılında Yalova'ya 383,875 yerli 211,432 yabancı turist gelmiştir. Yalova'nın yerli turizm potansiyelinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 3'te Yalova'ya 2023 yılında gelen turistlerin

geldikleri ülkelere yönelik konaklama istatistikleri yer almaktadır. 2023 yılında Yalova'ya en fazla yabancı turist gönderen ilk 5 ülke: Rusya Fed. (7312 ziyaretçi), Suudi Arabistan (6052 ziyaretçi), Norveç (5368 ziyaretçi), Almanya (4717 ziyaretçi) ve Yunanistan (4746 ziyaretçi) şeklinde sıralanabilmektedir.

Tablo 3. Yalova İli ülkelere göre konaklama istatistikleri (2023)

Ülkeler	Tesise gelen yabancı sayısı	Geceleme sayısı (yabancı)
Almanya	4717	13819
Birleşik Arap Emirlikleri	4182	9302
Bulgaristan	1097	3282
Danimarka	2089	6773
Hindistan	2420	9858
Hollanda	2445	6834
Irak	2926	6043
İran	1192	2356
İtalya	2889	8724
Kazakistan	1258	2844
Kuveyt	2344	4767
Norveç	5368	14998
Polonya	2313	7491
Romanya	1089	3856
Rusya Fed.	7312	18286
Suudi Arabistan	6052	12539
Ukrayna	2748	5452
Yunanistan	4746	19619
Diğer Ülkeler (Toplam)	27,678	73,635

*1000 kişinin altında ziyaretçi gönderen ülkeler diğer kategorisinde toplanmıştır.

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı üzerinde temin edilmiş ve derlenmiştir.

Diğer önemli ekonomik unsur ise enflasyondur. Enflasyon hem iç turizmi hem de uluslararası turizm talebini sınırlamaktadır (Ayaz, 2016). 2024 yılındaki ilk üç aylık enflasyon yüzde 15,6'dır. En yüksek enflasyon artışı gıda ve hizmetler sektöründe olmaktadır. Döviz kurlarında ise enflasyon gerisinde bir artış söz konusudur. Bu kur baskısı turizm işletmelerinin karlılık oranlarını düşürmektedir (Kuyucu, 2024).

Dünya genelinde ya da belirli destinasyonlarda yaşanan ekonomik krizler de turizm hareketliliğini etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Küresel düzeyde turizm sektörünün ilk ciddi ekonomik krizi 2008-2009 ekonomik krizi olmuştur. Dünya genelinde on beş ay boyunca devam eden bu kriz, uluslararası turist hareketliliğinde %12 azalma göstermiştir. Bu oran, hareketliliğin en aza indiği 2009 yılı Mart ayına aittir. Söz konusu kriz döneminde yurtiçi ve yurtdışı seyahatlerde önemli oranda azalma olmakla birlikte turistlerin seyahat alışkanlıklarında da ciddi değişiklikler meydana getirmiştir (UNWTO, 2010). Ülke turizminin etkilendiği tüm olaylar karşısında Yalova turizmi de uluslararası turizmi açısından etkilenecektir. Türkiye'nin genel ekonomik durumu, turizm harcamalarını etkileyebilir. Ekonomik durgunluk dönemlerinde, yerli ve yabancı turist sayısında azalma olabilir. Yalova turizmine yönelik politik faktörlerde bahsedilen teşvikler ile Yalova'da turizm sektörüne yapılan yatırımlar, bölgenin turizm potansiyelini artırabilir. Yeni oteller, restoranlar ve turistik tesisler ekonomik büyümeye katkı sağlar. Yalova turizm teşvikleri sayesinde öncelikle kırsal alanlara yönelik yatırımlar bu büyümeyi destekler niteliktedir.

Yıllara göre artan turizm gelirleri de Yalova'nın ekonomik gelişmesini doğrudan etkilemektedir. Ekonomik gelişme için turizm gelirlerinde çeşitlenme sağlamak önemlidir. Yalova'nın sahip olduğu tarihi kültürel yapılar sayesinde kültür turizmi, jeopolitik konumu ile deniz turizmi, yaylaları sayesinde yayla turizmi, sahip olduğu termal kaynaklar ile kaplıca turizmi, kırsal ve doğasıyla doğa turizm türlerine elverişli bir yapıya sahiptir. Bu çeşitlilik turizm gelirlerinin artmasına katkı sağlayacaktır. Tablo 4'te Yalova ili konaklama istatistikleri yer almaktadır. Tablo 4'e göre; 2020 ve 2023 yılları istatistiklerde azalma olduğu görülmektedir. 2020 yılında yaşanan düşüşte Covid-19 pandemisi etkili olmaktadır. 2023 yılında Türkiye genelinde turizmde artış yaşanmıştır (T.C. Kültür ve

Turizm Bakanlığı, Basın, 2023). Ülke geneli yaşanan bu artış ile Yalova gibi daha küçük destinasyonlar Antalya, İstanbul, Muğla gibi popüler destinasyonlarla rekabet etmekte zorlanmış olabilir. Bunun dışında Yalova turizmin hareketliliğinin Yalova'nın ekonomik gelişmesini desteklediğine yönelik değerlendirilmesi yapılabilir.

Tablo 4. Yalova konaklama istatistikleri

Yıl	Yalova ili konaklama istatistikleri								
	Yalova							Ortalama kalış	Doluluk oranı (%)
	Tesise gelen yerli	Tesise gelen yabancı	Tesise gelen toplam	Geceleme yerli	Geceleme yabancı	Geceleme toplam			
2019	285 532	69 097	354 629	581 368	166 459	747 827	2,11	29,19	
2020	222 029	41 952	263 981	431 591	113 207	544 798	2,06	17,77	
2021	323 723	86 440	410 163	674 307	228 233	902 540	2,2	30,16	
2022	317 016	120 642	437 658	657 515	305 053	962 568	2,2	34,51	
2023	191 767	78 231	269 998	383 275	211 432	594 707	2,2	30,44	
2024*	107 596	40 067	147 663	208 066	112 907	320 973	2,17	27,39	

2024* yılı için (Ocak-Temmuz) verileridir.

3.2.3. Sosyal faktörler

Turizm mevsimsel özellik göstermektedir. Özellikle Türkiye'nin kitle turizminin deniz-kum-güneş üçlüsünden oluşması, turizmin yaz aylarında yoğunlaşmasına sebep olmaktadır. Bu durum sektörde çalışanların uzun dönemli kariyer planlaması yapamaması ile sonuçlanmaktadır. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş kolları istatistiklerine göre, 1,050.458 kişi konaklama ve eğlence işlerinde çalışmaktadır (T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2023). Böylece sektörde nitelikli personel ve hizmet kalitesi sorunu ortaya çıkmakta ve görüldüğü üzere bu mağduriyetin boyutları da oldukça büyük olmaktadır. Hem istihdam sorunlarının ortadan kaldırılması hem de turizm gelirlerinin artırılması noktasında ise kimi değişiklik ve düzenlemeler öngörülmüş ve kimi yaptırımlar uygulanmıştır. Örneğin On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028)'nda turizmin çeşitlendirilerek 12 aya ve tüm ülkeye yayılmasına yönelik hedefler yer almaktadır. Bu bağlamda Yalova sahip olduğu doğa ve kültürel kaynaklarla ve kaplıca turizmi avantajıyla sadece yaz aylarına bağla kalmadan on iki ay boyunca turizm faaliyetlerini gerçekleştirme imkanına sahip bir destinasyon olarak nitelenebilmektedir. Dolayısıyla çalışanlarına yıl boyu çalışma fırsatı sunabilmektedir. Ancak yaz aylarında yaşanan yoğun artışlar personel sayısının artmasına katkı sağlarken, kış aylarında okulların açık olması, deniz turizminin yapılamaması gibi sebeplerle daha az personele ihtiyaç duyulmaktadır. Yalova'da turizmde çalışan nüfusun büyük bir kısmı otel, restoran, tur rehberliği ve termal tesislerde istihdam edilmektedir. Ayrıca, Yalova'nın doğal güzellikleri ve tarihi yerleri de turizm sektöründe çalışanların iş alanlarını çeşitlendirmektedir.

Yalova'nın İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi büyük şehirlere yakınlığı turizm açısından çok büyük bir avantaj sağlamaktadır. Bu şehirler için Yalova hafta sonu kaçamağı imkânı sağlamaktadır. Öte yandan turizm destinasyonunun havalimanına mesafesi turizm talebini belirlemede önemli bir etkidir. Havayolu ulaşımı konusunda en yakın havalimanı İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanıdır. Yalova'ya uzaklığı 57 km'dir. Söz konusu havalimanının yurtiçi ve yurtdışı uçuş imkânı sunması Yalova turizmine yönelik talebi olumlu etkilemektedir. Aynı zamanda Yalova, İstanbul ve Bursa gibi büyük şehirlere yakınlığı sayesinde kolay ulaşılabilir bir destinasyondur. Bu, özellikle hafta sonu kaçamakları ve kısa tatiller için ideal bir seçenek olmasını sağlamaktadır.

Ayrıca Yalova'nın İstanbul'a deniz ulaşımı sağlanması hem yerli hem de yabancı turistler için büyük bir kolaylık ve cazibe unsuru oluşturmaktadır. Bu ulaşım imkânı, turistlerin Yalova'ya daha hızlı ve rahat bir şekilde ulaşmalarını sağlamakta ve böylece bölgenin turizm potansiyelini artırmaktadır. Deniz ulaşımı, Yalova'nın doğal güzelliklerini ve termal kaynaklarını keşfetmek isteyen ziyaretçiler için erişimi kolaylaştırarak, turizm sektörünün gelişimine ve Yalova'nın yerel ekonomisine önemli katkılar sunmaktadır. Yalova kara ulaşımı konusunda da avantajlıdır. Osmangazi Köprüsü ile İstanbul ulaşımının kısa sürece sağlanması Yalova turizmine büyük bir ivme kazandırmıştır. Bu köprü sayesinde, İstanbul'dan Yalova'ya ulaşım süresi önemli ölçüde kısalmış ve bu da hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini artırmıştır.

Üniversitelerin varlığı da turizme katkı sağlamaktadır. Yalova'da toplam öğrenci sayısı 18887 olan bir tane üniversite bulunmaktadır (T. C. Yalova Üniversitesi, 2024a). Ayrıca üniversitenin turizm bölümleri de bulunmaktadır. Üniversitenin düzenlediği seminerler, çalıştaylar vb. etkinlikler, Yalova'nın tanıtımına katkı sağlayarak hem yerel hem de uluslararası düzeyde ilin turistik değerlerini ön plana çıkartmaktadır. Özellikle turizmle ilgili bölümlerin bulunması turizme katkı sağlayacak çalışmaların yapılmasına imkân sunmaktadır.

Yalova'nın sahip olduğu kırsal alanlarda kamp, karavan imkanları ve trekking parkurları bulunması turizm açısından hareketliliğin artışına katkı sağlayacak bir unsur olarak görülmektedir. Yalova'nın doğal güzellikle kaplı kıyıları ve kırsal alanları gençlere yönelik kamp ve karavan turizminin yapılabilmesine imkân sunmaktadır. Üvezpınar ve Kurtköy bölgesinde, İl ve ilçe merkezleri kıyı şeridinde doğal kamp alanları bulunmaktadır (Kültür Portalı, 2024). Her seviyeden yürüyüşçü için çeşitli yürüyüş parkurları da bulunmaktadır. Yalova'da en popüler parkurlardan birkaçı Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Yalova'da en popüler yürüyüş parkurları

Yalova yürüyüş parkurları	
Aktoprak/ Keramet	Teşviye /Erikli Şelaleler
Çaldere	Teşviye Mera ve Su Düşen Şelaleleri
Delmece/Karlık/Aldere/ Onno Tunç	Kurtköy /Sarıkaya Bahçe
Elmalık /Sugören/ Elmalık	Güneyköy/Beşpınar
Gökçedere /Yatakkaya /Sudüşen	Aktoprak / Keramet Ilıcısı
Hamzalı /Beşpınar /Kapılıçınar	Aldere/Karlık/Delmece
Sugören /Elmalık	Sugören/Keramet Ilıcısı
Sugören /Çukurköy	Güney/Solucak Yangın Kulesi/Solucak Kalıcı Konutlar
Safran /Balkaya/ Paşakent	Sugören/Höyüktepe/Burhaniye Beşpınar Yaylası
Soğucak/ Reşadiye /Yangın Kulesi	

Kaynak: Kültür Portalı (2024). <https://kulturportali.gov.tr/turkiye/yalova/turizmaktiviteleri/kamp-ve-karavan-turizm> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).

Turistik alanların geliştirilmesi ve ulaşım olanaklarının iyileştirilmesi gibi adımlar, turistlerin ilgisini çekebilmektedir. 2024 yılı Fizibilite Desteği Programı kapsamında 'Ortaburun Tabiat Parkı Turizm Destinasyonu Fizibilite Raporunun Hazırlanması'na yönelik proje sunulmuştur. Bu proje ile Ortaburun Tabiat Parkı'nın doğal güzellikleri korunarak, bölge için yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmek amaçlanmaktadır. Proje kapsamında, hazırlanacak fizibilite raporu karavan-kamp alanı, çadırli kamp alanı, macera parkı, uluslararası standartlara sahip 8 km'lik bisiklet ve yürüyüş parkuru, kır lokantası, yaban hayatı, gözlem kulesi, sıhhi tesisler, otopark, göl çevresi seyir ve fotoğraf noktaları, ahşap köprü, zipline, su sporları merkezi gibi birçok yapının detaylarını içerecektir. Hazırlanacak fizibilite raporu, ilgili yatırımın teknik değerlendirmesini ve yatırımlar için gerekli maliyetin detaylı hesaplamasını kapsayacaktır (T.C Yalova Valiliği, 2024b).

Yalova turizmi için bir diğer önemli unsur Atatürk'tür. Atatürk'ün Yalova için "benim kentim" demesi, şehrin turizmine önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu ifade, Yalova'nın tarihi ve kültürel değerini artırarak hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Atatürk'ün Yalova'ya olan ilgisi ve sevgisi kentin tanıtımında büyük bir rol oynar ve Yalova için bir çekim noktası oluşturur. Şahin, Açıksözlü & Varol (2022), Yalova için Atatürk'ün izinden bir turistik rota önerisinde bulunmuştur. Rotanın da kapsadığı Atatürk'ün kullandığı iki önemli köşk bulunmaktadır. Bunlar: Yürüyen Köşk ve Termal Atatürk Köşkü'dür. Yürüyen Köşk özellikle hikayesiyle oldukça ilgi çekmektedir. Atatürk'ün Yalova'ya yaptığı ziyaretler ve burada geçirdiği zaman, şehrin tarihine ve kültürel mirasına önemli bir katkı sağlamıştır. Bu durum, Yalova'nın turistik cazibesini artırarak, ziyaretçilerin Atatürk'ün izlerini takip etmelerini ve onunla ilgili mekanları ziyaret etmelerini teşvik etmektedir. Atatürk'ün "benim kentim" dediği Yalova, bu tarihi ve kültürel miras sayesinde turizmde önemli bir avantaja sahiptir. Bu ifade, Yalova'nın tanıtımında ve turistik değerinin artmasında büyük bir rol oynamaktadır.

Diğer bir sosyal faktör ise Yalova'da düzenlenen festivallerdir. Festivaller hem yerel hem de ulusal düzeyde turist çekerek bölge ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Festival süresince düzenlenen etkinlikler, ziyaretçilerin ilgisini çeker ve bölgeye olan turistik ilgiyi artırır. Yalova'nın coğrafi işaretli kivi ve ünlü aronyası gibi yerel gastronomi unsurlarının tanıtımı yapılarak, geniş kitlelere ulaşması sağlanır. Bunların yanı sıra festivallerde halk oyunları gösterileri gibi çeşitli kültürel etkinliklere yer verilmektedir. Böylece ziyaretçilere Yalova'nın kültürel zenginlikleri tanıtılmaktadır.

2024 yılında Yalova'da düzenlenen festivaller şunlardır:

- 1. Yalova Film Festivali (23-26 Ekim 2024),
- 5. Yalova-Subaşı Kivi Festivali (12-13 Ekim 2024),
- 38. TUFAG Uluslararası Halk Dansları Festivali (1-6 Temmuz 2024),
- 2. Yalova Gastronomi Festivali (15-20 Temmuz 2024),
- 5. Geleneksel Çınarcık Karadeniz Şenlikleri (25-27 Temmuz 2024),
- 2. Altınova Yaz Şenliği (5 Temmuz 2024),

- 21. Yalova Uluslararası Kafkas Dans ve Müzik Festivali (9-14 Temmuz 2024),
- 18. Altın Çınar Festivali (1-3 Ağustos 2024),
- Yalova Doğa Sporları Festivali (25-26 Mayıs 2024).

3.2.4. Teknolojik faktörler

Turizm sektörünün en önemli ihtiyacı insan kaynağıdır. Turistik ülkelerde nitelikli insan kaynağının bol olması turizmin gelişmesinde çok önemli bir etkiye sahiptir. Endüstri 4.0 ile hemen hemen her sektörde yer alan makineleşme turizmde de karşımıza çıkmaktadır. Ancak turizm insan olmadan düşünülemez. Bu sebeple teknoloji kullanımını insan kaynağını destekleyecek şekilde kullanılmasının sektöre daha faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu durum turizm sektörünün insan gücüne ihtiyacını her zaman diri tutmaktadır. Turizmde gelişmiş ülkeler incelendiğinde o ülkeleri ilginç ve çekici kılan faktörlerin yalnızca yatırımlar, maddi kaynaklar, tarih ve doğal güzellikler olmadığı, aynı zamanda insan ve organizasyon gücü olduğu görülmektedir (Demir, 2014). Gelişen ve değişen teknoloji ve bu teknolojinin sunduğu imkanlarla turistik destinasyonlarda turistik işletmelerin, havalimanlarının ve limanların sayısı artarak devam etmektedir. Havayolu ulaşımındaki ilerlemeler seyahat süresinin kısalmasını imkân sağlamıştır. Dolayısıyla turizm hareketliliğinde de artış meydana gelmektedir. Bilgi teknolojilerinin kullanımının artmasıyla turistik destinasyonlar ve işletmeler ürün ve hizmetlerini eskiye göre daha kolay ve daha büyük kitlelere ulaştırarak pazarlayabilme imkanına ulaşmışlardır. Seyahat acenteleri, tur operatörleri ve konaklama işletmeleri bilgi iletişim teknolojileri aracılığıyla elde ettikleri veriler ile ulaştıkları kitleye daha kaliteli hizmet sunabilmektedir. Bu bağlamda bilgi iletişim teknolojileri insanların günlük hayatlarını kolaylaştırmanın yanı sıra daha rahat seyahat imkânı ve daha kolay rezervasyon hizmeti sağlamaktadır. Böylece turistik ürün ve hizmetlere erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik kolaylaşmaktadır.

Yalova'daki teknolojik unsurlar değerlendirildiğinde Yalova Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (YÜBİTAM)'ın bulunması turizme çeşitli şekillerde fayda sağlayabilir. Merkezde yapılan araştırmalar, turizm sektöründe yenilikçi çözümler ve teknolojiler geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Örneğin, sürdürülebilir turizm uygulamaları, enerji verimliliği ve çevre dostu teknolojiler üzerine yapılan çalışmalar, bölgedeki turizm işletmelerinin daha çevreci ve sürdürülebilir hale gelmesine yardımcı olabilir. Bunun yanı sıra turizm sektöründe çalışanlar için eğitim programları ve seminerler düzenleyebilir. Bu sayede, turizm çalışanlarının bilgi ve becerileri artırılarak hizmet kalitesi yükseltilebilir. Ayrıca, üniversite ile turizm sektörü arasında iş birlikleri kurulması, teorik bilgilerin pratikte uygulanmasını sağlayarak sektördeki kaliteyi artırabilir. Ayrıca YÜBİTAM, ulusal ve uluslararası düzeyde düzenlediği etkinlikler ve projelerle Yalova'nın tanıtımına katkıda bulunabilir. Bu tür etkinlikler, bölgeye daha fazla turist çekilmesine ve turizmin canlanmasına yardımcı olabilir. Bu merkez, Yalova'nın turizm potansiyelini artırarak, bölgenin ekonomik kalkınmasına da önemli katkılar sağlayabilir.

Yalova Belediyesi İnovasyon ve Teknoloji Müdürlüğü, turistik noktalar için sanal turlar düzenleyerek bölgenin tanıtımına katkıda bulunmaktadır. Bu sanal turlar sayesinde, Yürüyen Köşk, İbrahim Müteferrika Kâğıt Müzesi ve Kent Müzesi gibi önemli turistik yerler, telefon, bilgisayar ve tabletlerden 360 derece sanal olarak ziyaret edilebilmektedir (T.C. Yalova Belediyesi, 2024). Bu tür projeler hem yerel halkın hem de turistlerin Yalova'nın kültürel ve tarihi zenginliklerini daha kolay keşfetmelerine olanak tanımaktadır.

Turizm hareketliliğini etkileyen teknolojik unsurlardan bir tanesi de teknolojik altyapıdır. Turistik bölgelerdeki oteller ve turistik tesisler, modern teknolojik altyapısına sahip olmalıdır. Wi-Fi erişimi, akıllı oda sistemleri ve diğer teknolojik yenilikler, turistlerin memnuniyetini artırmaktadır. Yalova'nın teknolojik altyapısının son yıllarda önemli gelişmeler kaydettiğini söylemek mümkündür. Özellikle Yalova Teknopark ve Yalova Makine İhtisas OSB gibi projeler, bölgenin teknoloji ve sanayi alanında büyümesine büyük katkı sağlamaktadır. Yalova Teknopark, yerli, yenilikçi, yeşil, yüksek teknoloji ve yalın (5Y) ilkeleri doğrultusunda faaliyet göstermektedir. Bu teknopark, üniversite-sanayi iş birliğini güçlendirerek eğitim ve teknolojiyi bir araya getirmektedir. Ayrıca teknopark hızlı internet ağı, kuluçka merkezi, makerlab ve fablab atölyeleri gibi modern olanaklar da sunmaktadır. Yalova Makine İhtisas OSB ise yıllık 12 milyar dolarlık üretim kapasitesiyle Türkiye'nin en kapsamlı organize sanayi bölgelerinden biri olma yolunda ilerlediği belirtilmektedir (Yalova Teknopark, 2024). Bu gelişmeler, Yalova'nın teknolojik altyapısının güçlenmesine ve bölgenin ekonomik büyümesine önemli katkılar sağlamaktadır.

Turizm hareketliliğini etkileyen diğer teknolojik unsur ise dijital dönüşümdür. Yalova'da dijital dönüşüm alanında çeşitli projeler yürütülmektedir. Yalova Üniversitesi, dijital dönüşümün iş değerini artırmak amacıyla çeşitli seminerler ve etkinlikler düzenleyerek dijital dönüşüm çağrısını yapmaktadır (T.C. Yalova Üniversitesi, 2024b).

Yalova Makine İhtisas OSB, dijital dönüşüm projeleri kapsamında katılımcılarına çeşitli destekler sunmaktadır. Bunlardan bir tanesi Yeşil Mutabakat Kapsamında Veri Merkezi'dir. Yalova'da, Dünya Bankası kaynaklı

kredi ile finanse edilen Tümlşik Haberleşme Sistemi ve Veri Merkezi projesi ile Yalova'nın dijital dönüşümüne destek olmaktadır. Bu proje ile Veri Merkezi, Yalova'nın dijital altyapısını güçlendirerek bilgi ve iletişim teknolojilerinde gelişmeyi teşvik etmektedir. Aynı zamanda yeni iş imkanları yaratacak ve bölgenin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir (Yalovamız, 2024b). Yalova turizminin değerlendirilmesinin politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik faktörler açıklanmıştır. Bu bağlamda özet bir görüntü oluşturmak amacıyla Tablo 6'da PEST analizi ile Yalova turizminin değerlendirilmesi yer almaktadır.

Tablo 6. PEST analizi ile Yalova turizminin değerlendirilmesi

Politik	Ekonomik
<ul style="list-style-type: none"> Türkiye'nin genel güvenlik durumu ve politik istikrarı turistlerin Yalova'yı tercih etmesinde önemli olması 2024 Yalova bölgesel teşvik kapsamında yatırım teşvik belgesi alacak sektörlerle yönelik yatırım kriterlerine göre Yalova, Türkiye'nin 2. bölge teşviklerinden yararlanması KOSGEB tarafından, turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelere geri ödemeli ve geri ödemesiz destekler sağlaması Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)'nin sağladığı teşviklerle kırsal turizmin geliştirilmesinin hedeflenmesi Doğu Marmara kalkınma ajansının (MARKA) destekleri kapsamında il genelinde yapılan projeler Yalova Valiliği tarafından tanıtım ve markalaşma çalışmalarının başlatılması ve sürdürülmesi Yalova Valiliği tarafından geliştirilen "Yeşil-Mavi Turizm Seyir Yolu" projesi gibi sürdürülebilir turizm projeleri. 	<ul style="list-style-type: none"> Ülkedeki kur farkının yabancı turistler için ülkeyi cazip hale getirmesi Turizm yatırımlarındaki artış Turizm gelirlerinde çeşitlenme gibi faktörler Yalova turizmüne yönelik politik faktörler de bahsedilen teşvikler ile Yalova'da turizm sektörüne yapılan yatırımlar bölgenin turizm potansiyelini artırabilir. Yeni otellerin, restoranların ve turistik tesislerin ekonomik büyümeyi desteklemesi Yıllara göre artan turizm gelirleri,
Sosyal	Teknolojik
<ul style="list-style-type: none"> On iki ay turizm imkanına sahip olması Yalova'nın İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi büyük şehirlere yakınlığı İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanına yakınlığı Deniz ulaşımına uygun olması Osmangazi köprüsü ile İstanbul ulaşımının kolaylaşması Üniversitenin varlığı ile genç nüfus ve yapılan etkinlikler ile Yalova tanıtımının sağlanması Üniversitenin turizm ile ilgili bölümlerinin bulunması sayesinde Yalova turizmüne yönelik kongre, konferans gibi etkinliklerin düzenlenmesi ve akademik çalışmalar ile turizmin desteklenmesi Sahip olduğu kırsal alanlarda kamp, karavan imkanları ve trekking parkurları bulunması Ortaburun Tabiat Parkı Turizm Destinasyonu Fizibilite Raporunun Hazırlanmasına yönelik proje başlatılması Atatürk'ün Yalova için "benim kentim" demesi ve bunun üzerinden markalaşma çalışmalarının olması Yalova'da ilgili festivallerin düzenlenmesi gibi uygulamalar 	<ul style="list-style-type: none"> Yalova'da internet kullanımının yaygınlaşması Yalova Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (YÜBİTAM)'ın bulunması Yalova Belediyesi İnovasyon ve Teknoloji Müdürlüğü, turistik noktalar için sanal turlar düzenleyerek bölgenin tanıtımına katkıda bulunması Yeşil Mutabakat Kapsamında Veri Merkezi'nin kurulması Yalova'da dijital dönüşüm alanında çeşitli projelerin yürütülmesi Özellikle Yalova Teknopark ve Yalova Makine İhtisas OSB'nin bulunması. Bu tür projeler Yalova'nın teknolojik altyapısının güçlenmesine destek olmaktadır.

4. Sonuç ve tartışma

Yalova'da turizmin geliştirilmesi için dikkate alınması gereken faktörleri politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik olarak farklı başlıklar altında ele almak, Yalova'nın turizm potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmek için önemlidir. Bu bağlamda teorik ve pratik çıkarımlar olarak iki şekilde almak konuyu daha açıklayıcı hale getireceği düşünülmektedir.

4.1. Teorik çıkarımlar

4.1.1. Politik faktörler faktörlere yönelik teorik çıkarımlar

Yalova'da turizmin geliştirilmesine destek olan politik faktörler arasında; 2024 Yalova bölgesel teşvik kapsamında yatırım teşvik belgesi alacak sektörlerle yönelik yatırım kriterlerine göre Yalova'nın Türkiye'nin 2. bölge teşviklerinden yararlanması ve KOSGEB, TKDK, MARKA gibi kurum ve kuruluşların teşvikleri yer almaktadır. Bunun yanı sıra Yalova Valiliği tarafından tanıtım ve markalaşma çalışmalarının başlatılması ve "Yeşil-Mavi Turizm Seyir Yolu" projesi gibi sürdürülebilir turizm projeleri ilin turizm potansiyelini artırmayı hedeflemektedir.

4.1.2. Ekonomik faktörler faktörlere yönelik teorik çıkarımlar

Yalova turizmine yönelik ekonomik faktörler değerlendirildiğinde ise öncelikli olarak Türkiye'deki kur farklılıkları nedeniyle yabancı turistler açısından uygun kabul edilmesi önemli bir faktördür. Böylece yabancı turistler tatil seçimlerini yaparken Türkiye'yi ve Yalova'yı tercih etme konusunda istekli olabilirler. Yalova turizmi pandemi dönemi hariç genellikle artış göstermesine rağmen 2023 yılında düşüş göstermiştir. Fakat genel olarak turizm hareketliliğinin artış göstermesi turizm gelirlerinin de artması anlamına gelmektedir. Turizm açısından yapılan teşvikler sayesinde turizm yatırımlarındaki artış da ekonomik gelişmeleri desteklemektedir.

4.1.3. Sosyal faktörlere yönelik teorik çıkarımlar

Yalova turizmine yönelik sosyal faktörler değerlendirildiğinde ise Yalova'nın en avantajlı olduğu unsurun İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi büyük şehirlere yakınlığı olduğu söylenebilmektedir. Bu yakınlık sayesinde İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanına mesafesi, kolay deniz ulaşımı ve kara yolu ulaşımında Osmangazi köprüsü üzerinden sahip olduğu ulaşım kolaylığı oldukça çekici unsurlar olarak görülmektedir. İstanbul, Bursa ve İzmit gibi büyük şehirlere yakınlığı sayesinde, şehrin karmaşasından kaçmak isteyen kişilerin hafta sonu ya da kısa süreli tatil paketleri için değer oluşturmaktadır.

Üniversitenin varlığı ile genç nüfus ve yapılan etkinlikler ile de Yalova tanıtımı sağlanmaktadır. Buna ek olarak üniversitenin bünyesinde turizm ile ilgili bölümler de bulunmaktadır. Bu bağlamda Yalova turizmine yönelik kongre, konferans gibi etkinliklerin düzenlenmesi turizm hareketliliğini artırabilir. Sosyal faktörler arasında değerlendirilen bir diğer unsur ise Yalova'nın sahip olduğu kırsal alanlarda kamp, karavan imkanları ve trekking parkurları bulunmasıdır. Turizm hareketliliği açısından önemli bir adım olan Ortaburun Tabiat Parkı Turizm Destinasyonu Fizibilite Raporunun Hazırlanması'na yönelik proje başlatılması da bölgenin sosyal ve ekonomik açıdan avantajlı hale gelmesini sağlamaktadır. Yalova'da yapılan pek çok festival ve etkinlik bulunmaktadır. Bunların Yalova turizmine yönelik talebi artırıcı etkisi bulunmaktadır. Son olarak sosyal faktörler arasında Atatürk'ün Yalova için "benim kentim" demesi yer almaktadır. Tarihi ve kültürel açıdan oldukça önemli bir söylemdir.

4.1.4. Teknolojik faktörlere yönelik teorik çıkarımlar

Çalışma içerisinde ayrıca Yalova turizmi açısından teknolojik faktörler de ele alınmaktadır. Dünya'da, Türkiye'de ve doğal olarak Yalova'da internet kullanımının yaygınlaşmıştır. İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla teknolojik kullanım, kentleri ve işletmeleri avantajlı hale getirmiştir. Yalova Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (YÜBİTAM)'ın Yalova Teknopark ve Yalova Makine İhtisas OSB'nin bulunması, yapılacak projeler, destekler ve tanıtımlar açısından fırsat niteliğinde görülmektedir. Bu tür projeler Yalova'nın teknolojik altyapısının güçlenmesine destek olmaktadır. Yalova Belediyesi İnovasyon ve Teknoloji Müdürlüğü, turistik noktalar için sanal turlar düzenleyerek bölgenin tanıtımına katkıda bulunmaktadır.

4.2. Pratik çıkarımlar

4.2.1. Politik faktörlere yönelik pratik çıkarımlar

Yalova'da turizmin geliştirilmesine destek olan politik faktörlere yönelik yapılan uygulamalar yeterli değildir. Yalova turizminin geliştirilmesinde turizm altyapısının geliştirilmesi, ulaşım ağlarının iyileştirilmesi ve konaklama tesislerinin artırılması önemlidir. Yerel yönetimler, turizm dernekleri ve özel sektör arasında güçlü bir iş birliği sağlanmalıdır. Bu, turizm stratejilerinin etkin bir şekilde uygulanmasını kolaylaştırmaktadır. Yalova'nın doğal güzellikleri ve tarihi yerlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması gereklidir. Yalova'nın turizm açısından tanıtımını yapmak için çeşitli stratejiler uygulanabilir. Sosyal medya kanalları üzerinde Yalova'nın doğal güzellikleri, tarihi yerleri ve kültürel etkinlikleri tanıtılabilir. Bu bağlamda bloglar, turizm portalları, Instagram ve YouTube gibi görsel platformlar kullanılabilir. Yalova'da düzenlenecek ulusal ve uluslararası festivaller, konserler ve spor etkinlikleri şehrin tanıtımına büyük katkı sağlayabilir. Buna ek olarak ünlü isimlerin ve influencer'ların Yalova'yı ziyaret etmeleri teşvik edilebilir. Turizm acenteleri, oteller ve diğer turizm işletmeleri ile iş birlikleri yapılarak ortak tanıtım kampanyaları düzenlenebilir. Bunların yanı sıra ulusal ve uluslararası turizm fuarlarına katılım sağlanarak Yalova'nın turistik yerleri ve hizmetleri hakkında bilgi verilerek turizm potansiyelini tanıtılabilir.

4.2.2. Ekonomik faktörlere yönelik pratik çıkarımlar

Yalova'nın en avantajlı tarafı turizm gelirlerinde çeşitlenme imkanının olmasıdır. Yalova farklı turizm türlerine yönelik potansiyel göstermektedir. Yalova'nın doğal güzellikleri ve tarihi zenginlikleri, ekoturizm, sağlık turizmi, kültür turizmi ve spor turizmi gibi farklı turizm türlerinin geliştirilmesine olanak tanımaktadır. Yalova'nın yerel

lezzetleri ve el sanatları, turistler için çekici özelliklere sahip görülmektedir. Bu ürünlerin tanıtımı ve satışı için pazarlar ve festivaller düzenlenebilir.

Yalova, büyük şehirlerin yakınında olması nedeniyle kongreler, seminerler ve çeşitli etkinlikler için ideal bir konumdadır. Bu etkinlikler Yalova'da turizmin on iki aya uzatılmasını ve turizm gelirlerinin artırılmasını destekleyebilecek potansiyelde görülmektedir. Yalova termal kaynakları sayesinde üçüncü yaş turistleri için cazip bir yer olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra Yalova genç turistler için de doğal parkları, yürüyüş rotaları ve su sporları gibi aktiviteler ile cazip hale getirilebilir potansiyelindedir.

4.2.3. Sosyal faktörler faktörlere yönelik pratik çıkarımlar

Yakın kentlerde turistik talebin sağlanabilmesi için gerekli ve ilgili yerlere yönelik tanıtımlar, çekimi artırıcı organizasyon ve bilgilendirme broşür ya da toplantıları hazırlanabilir. Üniversitenin Yalova turizmine yönelik kongre, konferans gibi etkinliklerin düzenlenmesi turizm hareketliliğini artırabilir. Turizm akademisyenlerinin yaptıkları çalışmalar ise hem Yalova turizminin tanıtılmasında hem de turizmin desteklenmesinde önemli rol oynayabilecektir. Bu anlamda akademik yazında da turizm akademisyenlerinin Yalova özelinde yapacağı çalışmaların desteklenmesi düşünülebilir.

Yalova'nın sahip olduğu kırsal alanlarda kamp, karavan imkanları ve trekking parkurlarının kırsal turizmi desteklemek ve sürdürülebilir turizmi sağlamak amacıyla geliştirilmesi gerekmektedir. Yürüyüş parkurlarının rotaları GPS koordinatlarını gösteren haritalar Wikiloc gibi platformlarda paylaşılmalıdır. Ortaburun Tabiat Parkı Turizm Destinasyonu Fizibilite Raporunun Hazırlanması gibi projelerin il geneline yayılması sağlanmalıdır. Etkinlikler ve festivaller de sosyal faktörler içerisinde değerlendirilmelidir. Yalova'yı öne çıkaracak çok fazla değer bulunmaktadır. Bu anlamda yapılan festivallerin artırılması gerekmektedir. Ayrıca yıl boyu yapılacak festivallerin önceden belirlenerek bunların bir kanal üzerinden duyurumu ve tanıtımın yapılması daha faydalı olacaktır. Yalova'nın tanıtımlarını Atatürk'ün kenti olarak yapması turistlerin dikkatini çekme konusunda daha yardımcı olacaktır. Yalova Atatürk ile özdeşleşen bir şehirdir. Bu sebeple Atatürk kültür rotaları oluşturulabilir. Atatürk'ün gittiği yeri içeren paket turlar hazırlanabilir, alandaki akademisyenler tarafından bu tip rota önerileri üzerindeki çalışmalar desteklenebilir.

4.2.4. Teknolojik faktörlere yönelik pratik çıkarımlar

Teknolojiye yönelik tüm uygulamalar değerlendirildiğinde henüz kenti akıllı destinasyon haline getirilebilmesi için oldukça yetersiz görülmektedir. Yerel yönetimlerin kenti akıllı destinasyon haline getirmek için çalışmaları artırması gerekmektedir. Bu bağlamda Yalova'nın turistik yerleri hakkında bilgi veren haritalar, rehberlik hizmetleri sunan mobil uygulamalar ve ücretsiz Wi-Fi erişimi sağlanarak akıllı turizm uygulamaları geliştirilebilir. Bu uygulamalar, turistlerin şehirde daha rahat gezmelerini ve turist memnuniyetini sağlayabilir.

Yalova Belediyesi İnovasyon ve Teknoloji Müdürlüğü'nün düzenlediği sanal turlar artırılmış gerçeklik uygulamaları ile desteklenirse daha fazla katılımcıya ulaşılacağı ve turistlere benzersiz deneyimler yaşatacağı düşünülmektedir. Yalova'nın turistik çekiciliklerinin dijital platformlarda tanıtılması ve sosyal medya kampanyaları daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlayabilir. Teknoloji kullanımının çok yoğun olduğu bu çağda turistlerin konaklama, ulaşım ve etkinlikler için kolayca rezervasyon yapabilecekleri online platformlar oluşturulmalıdır. Web sitesi dahi kullanmayan konaklama işletmeleri bulunmaktadır. İşletmelerin web sitelerinin yanı sıra Instagram, Facebook gibi çok kullanılan diğer sosyal medya kanallarını da kullanmaları gerekmektedir. Bu teknolojik faktörler, Yalova'nın turizm potansiyelini artırmak ve turistlere daha iyi hizmet sunmak için önemli adımlar olarak nitelendirilmektedir.

Kaynakça

- Açıksozlü, Ö., Şahin, N. N., & Varol, İ. (2022). Kültürel Mirasın Yeniden İnşası: Armutlu Üzerine Yeni Bir Turistik Perspektif Önerisi. (The Proceedings Book) 7. *International History And Culture*. October 18 -19, 2022 / Ürgüp, Turkey (pp.86-97).
- Altuntuğ, N. (2007). *Küresel Rekabet Ortamında Ayrırt Edici ve Sürdürülebilir Üstünlükler Bağlamında Temel Yetenek Tabanlı Stratejiler ve Bir Uygulama* (Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Arıcı, F. (2019). Türkiye'de Üçüncü Yaş Turizm Potansiyeli ve Kaynak Kullanımı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 24(42), 123-138.
- Armutlu Kaplıcaları (2024). <https://yalova.ktb.gov.tr/TR-131602/armutlu-kaplica.html> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Ayaz, N. (2016). Ekonomik Krizlerin Turizm Sektörüne Olan Etkileri Üzerine Bir İnceleme, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1360-1371.
- Bostan, H. (2021). *Yalova İlinin Demografik Analizi: Sosyo-Ekonomik ve Mekânsal Gelişim* (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Brilis, G. (2015). *Sakız Adası'nın Turizm Açısından Pazarlanması: Türk Turistlere Dönük bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- Civelek, A. (2014). Turizmin Sosyal Yapıya ve Sosyal Değişmeye Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 13(1-2), 331-350.
- Çevre Gazetesi (2024). Yalova'nın Turizm Potansiyeli ve Tanıtım Eksiklikleri <https://yalovacevre.com/yalovanin-turizm-potansiyeli-ve-tanitim-eksiklikleri/> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Demir, Ş. Ş. (2014). Beş yıllık kalkınma planlarından Türkiye turizm stratejisi 2023'e: turizmde tanıtma çalışmalarına yönelik içerik analizi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 101-119.
- Deren, A. S. (2006). *Sanal Ortamda Kültürel Miras Enformasyon Sistemlerinin Kurulması ve Türkiye İçin Durum Analizi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Euro News (2024). <https://tr.euronews.com/2024/04/24/kisi-basina-milli-gelir-dunya-ortalamasindan-1500-dolar-ustte-olan-turkiye-500-dolar-geriy#:~:text=T%C3%BCrkiye'nin%20d%C3%BCnya%20ekonomisindeki%20y-rine,bin%20849%20Amerikan%20dolar%C4%B1%20oldu> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Gokovali, U., Bahar, O., & Kozak, M. (2007). Determinants of length of stay: A practical use of survival analysis. *Tourism Management*, 28(3), 736-746.
- Göney, S. 2009. *Atatürk ve Armutlu Kaphcaları*, İ.Ü. Basımevi, İstanbul.
- Gregoric, M. (2014). PESTEL Analysis of Tourism Destinations In The Perspective Of Business Tourism. *Tourism and Hospitality Industry, CONGRESS PROCEEDINGS Trends in Tourism and Hospitality Industry*. 551-564.
- Gülmez, M., & Yalman, İ. N. (2010). Yatırım Teşviklerinin Bölgesel Kalkınmaya Etkileri: Sivas İli Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(2), 235-257.
- Hersek Lagünü (2024). <https://herseklagunu.com/Sayfa?ID=1> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Hussain, K. Mothiravally, V. Shahi, M. & Ekiz, E. H. (2012). Strategic Analysis Of Medical Tourism: A Case Study of North Cyprus. *JOHAR*, 7(2), 25-39.
- Inbusiness (2024). Rus turistin Türkiye'de tatil talebi arttı <https://www.inbusiness.com.tr/sectorler/turizm-saglik/2024/09/27/turkiye-sigortadan-8-ayda-bir-onceki-yili-asan-prim-uretimi> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Kesimli, İ. (2011). Turizm Perspektifinden Politik Krizlerin Ekonomiye Yansımaları. *Meslek Okullarının Elektronik Dergisi*, 25-42.
- KOSGEB (2024). <https://kurul.kosgeb.gov.tr/course/index.php?categoryid=97> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Kutlucan, E., & Seferoğlu, S. S. (2024). Eğitimde Yapay Zekâ Kullanımı: ChatGPT'nin KEFE ve PEST Analizi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(2), 1059-1083.
- Kuyucu (2024). Turizmde beklenti yüksek <https://www.turizmuncel.com/makale/turizmde-beklenti-yukse> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Kültür Portalı (2024). <https://kulturportali.gov.tr/turkiye/yalova/turizmaktiviteleri/kamp-ve-karavan-turizm> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- MARKA (2024). Doğu Marmara Kalkınma Ajansı. <https://marka.org.tr/> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Mavi Bayrak (2024). <http://www.mavibayrak.org.tr>, (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Mercan, A. (2024). AB Yaptırımları: Avrupa Ne Yapsa Kaybediyor <https://www.aydinlik.com.tr/haber/rusyaya-karsi-yaptirimlar-neye-yol-aciyor-asyaya-ucak-seferleri-neden-iptal-ediliyor-yaptirimlara-karsi-rusya-ve-asya-nasil-kazaniyor-487140>. (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Milliyet (2021). Yalova'nın İlk Ekoturizm Rotası Tanıtıldı. <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/ankara/yalovanin-ilk-ekoturizm-rotasi-tanitildi-6502692> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Öğütçen, B. S. (2022). Avrupa Ülkeleri Hava Sahalarını Rusya'ya Kapatıyor. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/avrupa-ulkeleri-hava-sahalarini-rusyaya-kapatiyor/2516667>. (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Özen, D. & Özer, B. (2019). Kemalist İdeoloji Bağlamında, Kent-Taşra Kurgusu ve Kent Psikolojisi. *Liberal Düşünce Dergisi*, 24(96), 55-72.
- Sağlık Turizmi Koordinasyon Kurulu. (2014). <http://www.satürk.gov.tr/images/pdf/eylemleni.pdf>. (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Setur Marinas (2024). <https://seturmarinas.com/Marina/Detail?marinaId=42&type=properties> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Şahin N. N. Açıksözlü, Ö. & Varol, İ. Atatürk'ün Kenti Yalova: Turistik Rota Önerisi, Ünal, A. (Ed), *Turizm Destinasyon Araştırmaları – I. Paradigma Yayınları*, Çanakkale. (ss 179-218).
- Şen, Y., & Erdağ, T. (2021). Hava Yolu Taşımacılığı Sektörü Gelişim Evrelerinin Pest Analizi ile Değerlendirilmesi: 5 Dönem+ Covid-19 Pandemi Süreci Dönemi Kapsamında Bir İnceleme. *TroyAcademy*, 6(2), 422-461.
- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (2023). İş kolları istatistikleri. https://www.csgeb.gov.tr/media/90770/iskollari_istatistikleri_e-bulteni.pdf (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2023). https://webdosya.csb.gov.tr/db/mpgm/icerikler/plan-aciklama-raporu_12.11.2020-20201119091346.pdf (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Basın (2023). <https://basin.ktb.gov.tr/TR-365098/2023-turizmde-rekor-yili-oldu.html> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).

- T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, (2012). Yalova Doğa Turizmi Master Planı <https://docplayer.biz.tr/5827303-Yalova-doga-turizmi-master-plani.html> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2023). Yatırım Teşvik Uygulamaları <https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/destek-tesvikler/YatirimTevsikSistemiSunumuV5.pdf> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yalova Belediyesi (2024). <https://www.yalova.bel.tr/haberler/sanal-tur-sayesinde-kosk-ve-muzeleri-ziyaret-edebilirsiniz> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yalova İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2017). <https://yalova.ktb.gov.tr/Eklenti/54083,yesil-mavi-turizm-seyir-yolu-brosurpdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yalova Orman İşletme Müdürlüğü (2022). 2022 Yılı İzleme ve Değerlendirme Sonuç Raporu <https://www.ogm.gov.tr/serifikasyon/Bursa/YALOVA%20ORMAN%20%C4%B0%20%C5%9ELETME%20M%20M%20C3%9CD%20C3%9CRL%20C3%9C%202022%20C4%B0ZLEME%20PLANI%20%20DE%20C4%9EERLEND%20C4%B0RME%20SONU%20C3%87%20RAPORU.pdf> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yalova Üniversitesi (2024a). <https://ubs.yalova.edu.tr/BIP/BusinessIntelligence/Students/StudentsByUnits> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yalova Üniversitesi (2024b). <https://yalova.edu.tr/tr/Etkinlik/Detay/dijital-donusum-ve-dijital-donusumun-is-degeri> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yalova Valiliği (2024a). Yalova Turizmde Tanıtım ve Markalaşma Çalışmaları Başladı <http://yalova.gov.tr/yalova-turizmde-tanitim-ve-markalasma-calismalari-basladi> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yalova Valiliği (2024b). MARKA'dan Yalova'da Ortaburun Tabiat Parkı Turizm Destinasyonu Fizibilite Raporunun Hazırlanması Projesine Destek. <http://yalova.gov.tr/markadan-yalovada-ortaburun-tabiat-parki-turizm-destinasyonu-fizibilite-raporunun-hazirlanmasi-projesine-destek> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yalova ve İlçeleri Kültür Web Tanıtım Sitesi. (2024). <https://yalovaili.tr/gg/Ekonomik-Yap%26%23305%3B.htm#:~:text=Yalova%20C4%B0linin%20ekonomisi%20temel%20olarak,sekt%C3%B6r%C3%BCnden%20elde%20edilen%20gelirler%20olu%C5%9Furmaktadır%C4%B1r> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- T.C. Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü (2024). <https://yatirimisletmeleruygulama.kultur.gov.tr/Acente.Web.Sorgu/Sorgu/acentesorgu> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Tellioglu, S., & Tekin, M. (2017). Engelli Turizminin Pestel Analizi Kapsamında İncelenmesi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (2), 129-144.
- TKDK (2024). <https://yalova.tkd.gov.tr/BizeUlasin.aspx> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Tufan, İ., Tamer, M., Köse, F. & Ayan, S. (2017). Türkiye ve Üçüncü Yaş Turizmi, *MAKÜ Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 1(1), 29-36.
- Tunay, M. İ. (1986). Yalova'nın Tarih ve Arkeolojisi, IX Türk Tarih Kongresi Bildirileri, (Ayrıbasım), Ankara.
- Turizm Teşvikleri (2024). <https://ulusalmusavirlik.com/turizm-tesvikleri.htm> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- UNWTO (2010). World Tourism Barometer, 8(1), *January 2010*.
- Ünüvar, O. (2015) *Turizm Girişimciliği Ekseninde Konya İli Örneği* (Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Konya
- Ünüvar, O., Kaya, M., & Sezgin, M. (2017). Bicycle Tourism in Konya Tourism Perspective and a Study on Its Effect on Marketing Konya Tourism as a Destination By Using PEST Analysis. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 20(2), 175-182.
- Yalova Gazetesi (2023). Seyahat Acenteleri, Yalova'nın Turizm Potansiyelini Keşfetti <https://www.yalovagazetesi.com/seyahat-acenteleri-yalovanin-turizm-potansiyelini-kesfetti> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Yalova GoTürkiye (2024). <https://yalova.goturkiye.com/>
- Yalova İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Termal. <https://yalova.ktb.gov.tr/TR-75635/termal.html> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Yalova Teknopark (2024). <https://www.yalovateknopark.com/> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Yalovamız (2024a). Yalova Kültür ve Turizm İl Müdürü Ziya Karatekin <https://www.yalovamız.com/yasam/dunya-nin-her-yerinden-yalova-ya-turist-cekme-istiyoruz-51547> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- Yalovamız (2024b). Yalova'ya Yeşil Mutabakat Kapsamında Veri Merkezi Geliyor <https://www.yalovamız.com/yasam/yalova-ya-yesil-mutabakat-kapsaminda-veri-merkezi-geliyor-50470> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).
- YÜBİTAM (2024). <https://yubitam.yalova.edu.tr/> (Erişim Tarihi: 20 Ekim 2024).

Extended abstract

Introduction

Yalova has significant advantages for the development of alternative tourism due to its location in the Marmara region, proximity to major cities such as Bursa, Istanbul, and Kocaeli, and its historical and cultural texture, along with its sea, thermal springs, and natural attractions. Tourism is crucial in various aspects, such as urban economy, city development, increased employment opportunities, and preserving historical and cultural heritage. Therefore, cities need to gain a share of the tourism market and continuously work to enhance their share. To achieve this, it is essential to identify the city's potential alternative tourism types. This approach ensures year-round tourism activity, which, in turn, supports the growth of the city's economy. At this point, evaluating Yalova's current tourism situation seems necessary.

Methodology

This study employs a PEST analysis to evaluate Yalova's tourism potential. The PEST analysis aims to assess Yalova's tourism and provide recommendations for its shortcomings. By examining external environmental factors, the PEST analysis facilitates more informed and effective decision-making when developing Yalova's tourism strategies. The study identifies the region's strengths and weaknesses in the political, economic, social, and technological domains, offering insights into opportunities and measures to mitigate potential threats.

Results

This study identified political, economic, social, and technological factors affecting Yalova tourism.

Political factors

The security situation is a primary political factor. Turkey's general security and political stability are significant considerations for tourists choosing Yalova. Incentives provided by institutions and organizations also play a role. According to the 2024 Yalova regional incentives, Yalova qualifies for Turkey's second-region incentives under the investment criteria for sectors eligible for investment incentive certificates. Additionally, support from organizations such as KOSGEB for tourism businesses, the Agriculture and Rural Development Support Institution (TKDK), and projects facilitated by the Eastern Marmara Development Agency (MARKA) are key factors. Promotion and branding activities, such as the “Green-Blue Tourism Navigation Road” project initiated by the Governorship of Yalova, represent positive developments for sustainable tourism.

Economic factors

Among economic factors, the exchange rate difference is of particular importance. Turkey's favorable exchange rates make it an attractive destination for foreign tourists. Yalova appeals to domestic and international visitors, with thermal tourism especially popular among foreigners. Most international tourists to Yalova come from Russia, Saudi Arabia, and Norway. The favorable exchange rate has increased tourism mobility and investments, including rural, thermal, sea, bird-watching, and cultural tourism. These factors have led to rising tourism revenues over the years. Incentives mentioned under political factors also foster tourism sector investments in Yalova, such as new hotels, restaurants, and tourist facilities, which support economic growth.

Social factors

The development of alternative tourism in Yalova, leveraging its unique features, provides the advantage of year-round tourism. Its proximity to major cities like Istanbul, Kocaeli, and Bursa makes it popular for weekend getaways. The ease of transportation—through Istanbul Sabiha Gökçen International Airport, sea connections with Istanbul, and the Osmangazi Bridge—enhances accessibility. Yalova University is another social factor that promotes tourism, with its young population and organized events. The university's tourism-related departments support congresses, conferences, and academic studies. Additionally, camping and caravan facilities, trekking trails, festivals, and the branding of Yalova as “Atatürk's City” significantly enhance its tourism appeal.

Technological factors

Technological advancements in Yalova, including the widespread use of the internet, the establishment of the Yalova University Science and Technology Application and Research Center (YÜBİTAM), and the Data Center

under the Green Covenant project, demonstrate potential. However, most of these initiatives are not directly related to tourism. Virtual tours organized by the Yalova Municipality Innovation and Technology Directorate are an exception and contribute to promoting the region. Despite these efforts, Yalova's technological infrastructure remains underdeveloped. To compete in the digital age, greater use of technology is essential. Beyond virtual tours, implementing augmented reality technologies, digital marketing strategies, and online platforms for easy bookings for accommodations, transport, and activities would be beneficial. Many businesses lack basic websites; adopting widely used social media platforms such as Instagram and Facebook is equally critical. These technological advancements are essential for boosting Yalova's tourism potential and providing better services to visitors.

Yazarın katkı oranı beyanı

Bu çalışmada yazarlar eşit düzeyde katkı beyan etmişlerdir.

Çıkar çatışması

Bu çalışmada yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması belirtilmemiştir.

Etik kurul onayı

Bu çalışma insan ve hayvanlar üzerine yapılan bir araştırma olmaması nedeniyle Etik Kurul Onayı gerekmemektedir. Bu çalışmada tüm sorumluluk yazarlara aittir.